

Shiraz, 24 oktober 2022

Hoor je ze schreeuwen?

Hoor je hun aanmoedigingen, ook al heb je nog niks gedaan?

Lafbek! Wedden dat je het niet durft?

Je durft toch niet op die container te klimmen.

Om je heen roept iedereen: 'Boro dochtaram!'. 'Toe dan, meisje!'

Midden op de Avenue Zand hebben demonstranten een grote, ijzeren vuilnisbak omvergegooid.

Hij lonkt naar je.

Je brandt van verlangen erbovenop te klimmen.

Je knijpt 'm.

Je ziet jezelf weer voor je. Klein en kwetsbaar.

Onzichtbaar onder die verplichte hoofddoek die nu aan je wijsvinger bungelt als aan een galg.

Je ziet jezelf weer voor je en denkt: waar ben ik mee bezig?

Nog geen vijf minuten geleden deed je stoer als een vent toen je die hidjab afgooide.

*En nu doe je het in je broek als een peuter.
Toe dan, doe het dan!
Je hebt niets meer te verliezen.
Zie je die straten, zwart van de mensen, die menigte die de
politie op een afstand houdt?
Nu mannen je eens niet onderdrukken, maar beschermen...
Kom, twee stapjes nog.
Schiet op!
Niet omkijken!
Trek niet zo'n gezicht!
Eindelijk grijp je de container vast.
Ja, die aanmoedigingen zijn voor jou.
Voor jou, de eendagskoningin die eindelijk haar troon be-
stijgt.
Voorzichtig! Je handen glijden weg. Je knieën knikken!
Concentreer je!
Concentreer je op je lichaam dat je altijd is ontglipt.
Oké, goed... Daar sta je dan!*

*Denk aan een actiefilm.
Je splitst jezelf in tweeën.
Daar ben je een kei in.
Echt, je spat van het scherm!
Kijk omlaag.
Ja, die zijn voor jou, die V-tekens.
Voor jou, die afgeknipte lokken.
Voor jou ook, die scharen, omhooggestoken als zwaarden.
Shit, is dat niet vet?
En die claxons? Hoor je die claxons?*

En de liedjes, en de slogans: 'Weg met de dictator!'; 'Vecht je tegen ons? Dan vechten wij terug!'; 'Ik toon mijn blote huid, totdat jij voorgoed je ogen sluit'...

Je spitst je oren.

Je lacht en je huilt.

Want serieus, je knijpt 'm.

Een maand geleden werd Mahsa Amini, een meisje uit jouw land, gedood omdat haar hoofddoek niet goed zat.

Ze liep over straat.

De politie hield haar aan.

Het liep slecht af.

Je bent hier voor Mahsa.

Want Mahsa, dat had jij kunnen zijn.

Of je buurmeisje. Of je beste vriendin.

Je veegt de tranen van je wangen.

Je doet je warrige haar in een paardenstaart.

Zo, dat is beter!

Nu is alles gereed. De actrice en de figuranten.

Jij bent de hoofdpersoon.

Die rol is je op het lijf geschreven.

Op je vuilnisbak haal je diep adem.

Je zwarte ogen turen naar de horizon.

Aan je voeten schreeuwde de menigte: 'Toe dan, meisje!'

Je hoort niets meer.

*De slogans niet, de piepende banden niet, het aanzwellende
geronk van motoren niet.*

*De militieleden slaan met hun knuppels tegen de container.
Maar ook dat hoor je niet.*

*Je denkt alleen aan de aansteker die je in je beha hebt
verstoep.*

Je hand verdwijnt onder je manto, glijdt langs je borst.

Je pakt de aansteker.

*Je haalt hem tevoorschijn, houdt hem stevig, heel stevig
tussen je vingers.*

Je hebt je nog nooit zo springlevend gevoeld.

Een vonkje, en je hoofddoek gaat op in rook.

Klaar?

En... actie!

Ik ben zestien.
Er komt geen schreeuw over mijn lippen.
Ik praat tegen mezelf vanuit dit lichaam dat nooit
van mij is geweest.
Ik ben zestien. Ik weeg zevenenveertig kilo en ben
een meter negenenvijftig lang.
Ik hoor hoe ze 'Toe dan, meisje!' roepen en denk
weer aan die eerste schreeuw:
'Mijn god, het is een meisje!'
Die schreeuw van voor mijn geboorte.
De elementaire schreeuw.
De oerschreeuw.
Die van de mannen uit mijn familie die boven
Mama's buik samendrommen.
Ik zie ze voor me, mijn vader, mijn grootvader,
zijn broers en neven, gekluisterd aan het scherm
waarop in 3D mijn foetus is te zien. De verloskun-
dige stamelt 'Sorry', 'Sorry' en ze zijn verbijsterd
alsof er zojuist een atoombom op Shiraz is gevallen.

Mijn vader had erop gestaan een echo te laten maken. Hij wilde geen geld verspillen aan blauw behang voor mijn toekomstige kamer en aan een mooi rieten wiegje, mocht er sprake zijn van een ‘vergissing’, zoals hij me lang genoemd heeft.

Ik ben zestien en ik speel alles versneld af.

Het gevloek. Het gejammer. De dichtslaande deur. Dat woord, ‘Sorry’, ‘Sorry’, als een plaat die blijft hangen. *Mâmân* heeft me dat tafereel zo vaak verteld dat het lijkt of ik er bewust bij ben geweest. De moederbuik fungeert als een ware klankkast door al dat vruchtwater.

Mijn voetjes slaan op hol. Herhaalde schopjes tegen de wand. Ingehouden gekreun van mijn voortbrengster, ze is alleen met haar pijn, met haar beproevingen, met haar halflege buik, want in mijn land tellen vrouwen maar voor de helft.

Ze zeggen weleens, je gaat er niet dood aan. Ik ging bijna dood aan mijn grootvader.

Terwijl de gynaecologe mijn moeder weer op de been hielp, had hij alle mannen van de familie terzijde genomen om mijn voortijdige vonnis te vellen: ‘Abortus! We moeten koste wat kost een abortus regelen.’

In de islam, de staatsgodsdienst, is abortus verboden.

Behalve dan dat je in Iran over alles kunt onderhandelen, zelfs over godsdienst.

Mijn grootvader beweerde een dokter te kennen met een illegale kliniek in zijn kelder waar geen haan naar kraaide.

‘Een betrouwbare man,’ had hij aangedrongen.

Hij had hem in allerijl een berichtje gestuurd.

Vijf minuten later verscheen het antwoord op zijn mobieltje. Twee haastige regeltjes die bevestigden dat een illegale ingreep mogelijk was voor een fiks bedrag, aanzienlijk hoger dan hij had verwacht.

Mijn grootvader was stomverbaasd.

Hij was een veteraan uit de Irak-Iranoorlog, verdediger van een revolutie waarin hij zichzelf een heldenrol had toegedicht. Hij had zijn telefoon gepakt, met een krijgshaftige stem de genade van Allah aangeropen, evenals de nagedachtenis van ayatollah Khomeini, de grondlegger van de Islamitische Republiek, in de hoop korting te krijgen in de naam van de Heilige Verdediging van het vaderland.

Aan de andere kant van de lijn had de arts zich niet laten inpalmen: over de offerte kon niet worden onderhandeld, er moest uitsluitend in dollars worden betaald en wel vóór de operatie.

Mijn grootvader had het gesprek afgebroken en met tegenzin afgezien van deze te prijzige moord-aanslag op mij.

Nu ik er opnieuw over nadenk, moet ik als foetus
die gesprekken hebben opgevangen.
Na negen maanden zwangerschap waren er bij
mijn moeder geen weeën te bekennen.
Ze had nog geen ontsluiting.
Haar baarmoeder gaf geen kik.
Ik zat daar goed in die buik. Ik wilde niet verban-
nen worden.

Geboren worden betekende sterven.
Sterven in de ogen van de mannen.

‘Toe dan, meisje!’
Ik doe mijn ogen dicht en raak in een soort ver-
voering, deinend op al die kreten die mijn huid
doorboren.
Ik dacht dat ik alles was vergeten.
Ik dacht dat ik alles had uitgewist.
Ik dacht het, want zeker was ik nergens van.
Want in Iran twijfel je vanaf je prilste jeugd overal
aan, ook aan jezelf.

En nu, terwijl ik daar op die afvalcontainer sta
met een lichaam dat weer tot leven komt en ik aan
mijn ongewenste geboorte denk, komen de herin-
neringen tevoorschijn, net als mijn haren.

Ik ben zestien.

Ik ben gestorven op de dag dat ik ben geboren.

Levend dood, eenentwintig dagen te laat met een volledig gekreukelde huid.

Drie weken na de uitgerekende datum hebben ze me ten slotte via een keizersnede gedwongen eruit te komen.

Ik had blijkbaar zoveel rimpels op mijn voorhoofd dat mijn vader weigerde me in zijn armen te nemen. Net zoals hij weigerde me een naam te geven.

Behalve dan dat de ‘vergissing’ niet naamloos kon blijven als er een identiteitsbewijs gemaakt moest worden.

Mámân Zari, mijn grootmoeder van vaders kant, stelde Zahra voor, haar eigen naam, en papa gehoorzaamde. Ik was tenslotte ook net een oud vrouwtje.

Daarbij is Zahra ook nog een heilige in de islam, dochter van de profeet Mohammed en zijn eerste vrouw, Khadija.

Door deze keuze te bevestigen waste papa ook gelijk de zonde weg van zijn idee om me uit de weg te ruimen.

Aan Mama werd niets gevraagd.

Zoals ze ook nooit enige gelukwensen heeft ontvangen.

Maar Mama had het er moeilijk mee.
Zo genegeerd te worden had haar geschokt – en
heimelijk was ze in opstand gekomen.

Voor haar zou ik Badjens worden.
Twee lettergrepen die je met kracht uitstoot, zoals
ze ook mij met kracht hadden willen uitstoten.